

REKENKAMER WESTLAND

Jaarverslag 2024

Rekenkamer Westland

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Samenstelling Rekenkamer	3
3	Instrument van en voor de gemeenteraad.....	3
4	Activiteiten 2024	4
4.1	DoeMee-onderzoek 2024: energiebesparingsplicht	4
4.2	Onderzoek Openbaar vervoer en Bereikbaarheid Westland	4
4.3	Onderzoek Sociaal Beleidskader	5
4.4	Opvolgonderzoek inzichtelijkheid begrotings- en verantwoordingsstukken	6
4.5	Rooster van aftreden.....	7
5	Financieel overzicht	8

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Rekenkamer Westland, voorheen de Rekenkamercommissie, vastgesteld door de Rekenkamer op 14 april. Volgens de Gemeentewet (artikel 185, lid 4) is de Rekenkamer verplicht een jaarverslag uit te brengen.

Leeswijzer

Het jaarverslag begint met de samenstelling van de Rekenkamer Westland. Ook wordt een toelichting gegeven op het doel van de Rekenkamer en haar werkzaamheden. Ingegaan wordt op de verordening en reglementen waar zij zich op baseert en er wordt een samenvatting gegeven van de activiteiten die de Rekenkamer in 2024 heeft verricht. Het jaarverslag sluit af met een financieel overzicht.

2 Samenstelling Rekenkamer

De Rekenkamer bestond in 2024 uit:

Voorzitter	dhr. dr. mr. N. (Nils) Nijdam
Leden	dhr. A.W. (André) Timmerman Mw. F.I. (Fleur) Schoenmaker MSc. MA
Secretaris	mw. I.J. (Inger) van IJzeren-Breebaart

3 Instrument van en voor de gemeenteraad

Per 1 januari 2006 is iedere gemeente verplicht om een rekenkamer of een rekenkamercommissie te hebben. Deze verplichting vloeit voort uit de Wet dualisering Gemeentebestuur die per 7 maart 2002 van kracht is geworden. Per 1 januari 2024 is de Gemeentewet gewijzigd en is een rekenkamer verplicht voor elke gemeente. Daarom is op 13 september 2023 de Verordening op de rekenkamer Westland vastgesteld, waarmee de omzetting van de RKC Westland naar de Rekenkamer Westland een feit was. De Rekenkamer is voorzien van een klankbordgroep met 2 raadsleden. Dit zijn dhr. mr. P.J.L.J. (Peter) Duijsens en dhr. N.J.M. (Nico) de Gier

De Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De Rekenkamer formuleert op basis van de feiten die zij in haar onderzoeken heeft geconstateerd, conclusies en aanbevelingen. Zij valideert de feiten met de gemeentelijke organisatie middels een ambtelijk wederhoor, geeft ruimte voor een bestuurlijke reactie van het college van B&W en maakt tot slot een nawoord van de Rekenkamer hierop. Het is aan de raad om te besluiten al dan niet actie te ondernemen naar aanleiding van het onderzoek. De Rekenkamer levert bij elk onderzoek een concept raadsbesluit waarin de aanbevelingen zijn opgenomen.

De Rekenkamer is een 'instrument' van en voor de gemeenteraad dat erop gericht is de raadsleden te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende taken.

Door de onafhankelijke positie van de Rekenkamer heeft zij een toegevoegde waarde naast de andere onderzoeksinstrumenten van de raad, zoals het onderzoeksrecht van de raad, het reguliere accountantsonderzoek, (ambtelijke) evaluatieonderzoeken en periodieke doorlichtingen.

Naast versterking van de controle door de gemeenteraad zal rekenkamerwerk, mits periodiek en deskundig toegepast, leiden tot grotere transparantie van de gemeentelijke organisatie waar ook burgers baat bij hebben. Een belangrijke doelstelling van de onderzoeken is dat met de uitkomsten lering wordt getrokken voor de toekomst. Het is voor de Rekenkamer een permanent aandachtspunt om samen met de raad te bewaken dat de onderzoeken in het teken staan van leren en dat de condities daarvoor aanwezig zijn. In dat kader ziet de Rekenkamer zich dus **niet** als een afrekenkamer.

4 Activiteiten 2024

4.1 DoeMee-onderzoek 2024: energiebesparingsplicht

De Rekenkamer heeft zich bij de Vereniging van Rekenkamers aangemeld voor het DoeMee-onderzoek over toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht.

In dit DoeMee-onderzoek doen in totaal 109 rekenkamers onderzoek naar de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing, op initiatief en onder begeleiding van de Vereniging van Rekenkamers (VvR). De uitkomsten van dit DoeMee-onderzoek bieden inzicht in de manier waarop gemeenten, provincies en omgevingsdiensten toezicht en handhaving op deze plichten hebben georganiseerd en wat de resultaten hiervan zijn.

Resultaat van het onderzoek:

Concluderend stellen de onderzoekers dat het toezicht op en de handhaving van de informatieplicht en de energiebesparingsplicht afgelopen jaren is toegenomen. Het budget is vergroot, het aantal controles en ingezette uren toegenomen en ook het aantal geconstateerde overtredingen is gestegen. Echter zijn er nog steeds bedrijven en instellingen die niet aan de verplichtingen voldoen of buiten beeld van de omgevingsdiensten zijn. Ook voor de toekomst zullen een behoorlijk budget en capaciteit bij omgevingsdiensten nodig zijn, en wel structureel. Tegelijkertijd blijft het onduidelijk welke resultaten hier precies mee bereikt worden, doordat het zicht op het besparingspotentieel slecht is. Zolang dat het geval is, zal verantwoording van de ingezette middelen voor provincies en gemeenten (maar ook voor het Rijk) moeilijk zijn.

De resultaten van het onderzoek zijn middels een brief aan de raad aangeboden op 22 november 2024.

4.2 Onderzoek Openbaar vervoer en Bereikbaarheid Westland

Dit onderzoek is in 2024 gestart en zal in 2025 aangeboden worden aan de gemeenteraad. De rapportages zijn al klaar.

Het doel van het onderzoek is om de huidige situatie van het OV-systeem van de gemeente Westland in kaart te brengen en mogelijk knelpunten te identificeren. Hierin is onderscheid gemaakt tussen de concrete invulling van het OV (het vervoer), de wijze waarop het OV is georganiseerd (governance), en de rol van de lokale gemeenschap (inclusief raadsleden). Vanuit de Rekenkamer Westland begeleiden Fleur Schoenmaker en André Timmerman het onderzoek.

Conclusies

1. Er zijn in de gemeente Westland terugkerende klachten over het OV, met name over rituitval, vertragingen en gebrekkige informatievoorziening.

2. Binnen de gemeenteraad komt het OV in het Westland regelmatig aan bod. Het gesprek in de gemeenteraad is met name operationeel en reactief van aard.
3. De MRDH kent een relatief zware governance en complexe besluitvorming. Het gaat hierbij om de combinatie hiervan met de beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit en de beperkte bekendheid en kennis van en over MRDH in de gemeenteraad.

Aanbevelingen

- Benut de directe en indirecte mogelijkheden voor de gemeenteraad, het bestuur en de ambtelijke organisatie om invloed uit te oefenen op besluitvorming in MRDH-verband.
- Stel als college, in samenspel met de gemeenteraad, een strategisch plan op het gebied van het openbaar vervoer op. Hoe ziet het OV er in 2030 uit en hoe komen we daar?
- Vergroot de bekendheid van en kennis over de MRDH in de gemeenteraad.
- Herijk de capaciteit van de ambtelijke organisatie op het gebied van OV.
- Aandacht voor knelpunten in het OV en proactieve terugkoppeling over de omgang daarmee.
- Ga in gesprek met de MRDH over de invulling van de hiervoor genoemde aanbevelingen.

Het onderzoeksrapport met de bestuurlijke reactie zijn aan de raad aangeboden en worden besproken in de commissie Ruimte van 1 april en vastgesteld in de raadsvergadering van 16 april.

4.3 Onderzoek Sociaal Beleidskader

Dit onderzoek is in 2023 gestart met fase 1, waarin betaald werk, economische zelfredzaamheid en integraal werken centraal staan en beantwoordt de rekenkamer de volgende vraag: 'Is het beleid dat de gemeente Westland voert ten aanzien van het brede sociaal domein adequaat in relatie tot de actuele uitdagingen in dit domein?'

Vanuit de Rekenkamer Westland begeleiden André Timmerman en Nils Nijdam het onderzoek.

Conclusies

1. Het bereik van ondersteuning en voorzieningen kan beter
2. Integraal werken krijgt op beleidsniveau weinig aandacht, terwijl in het maatschappelijk veld er al in enige mate integraal wordt gewerkt
3. De gemeente heeft lang niet over een actueel beleidskader beschikt en werkt nu aan een nieuw beleidskader
4. De gemeenteraad vulde haar kaderstellende rol in het sociaal domein beperkt in

Aanbevelingen

- Verbeter het bereik van voorzieningen zonder de kracht van de gemeenschap te verliezen
- Vergroot de aandacht voor integraal werken, vooral op beleidsniveau
- Maak de informatievoorziening na het nieuwe beleidskader aan de raad beter, tijdiger, rijker en kernachtiger
- Geef het nieuwe beleidskader een kort cyclisch karakter

Het onderzoeksrapport is voor bestuurlijke reactie aangeboden aan het college van Burgemeester en Wethouders. De planning is dat het rapport behandeld wordt in de commissie MO van 2 juni en wordt vastgesteld in de raadsvergadering van woensdag 18 juni.

4.4 Opvolgonderzoek inzichtelijkheid begrotings- en verantwoordingsstukken

Dit onderzoek is in overleg met de auditcommissie van de raad en betrokkenen binnen de ambtelijke organisatie in 2024 gestart en wordt aan de raad aangeboden in 2025. Vanuit de Rekenkamer begeleiden Nils Nijdam en Fleur Schoenmaker het onderzoek

Korte schets onderzoeksopdracht

Begrotingen en jaarrekeningen hebben meerdere gebruikers waarvan een deel geen financiële professional is. De wettelijke eisen voor de documenten richten zich op al die gebruikers, waaronder de provincie en andere controlerende instanties. Dat zorgt voor vele pagina's papier die voor raadsleden maar beperkt toegankelijk zijn. Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer tot twee hoofdpunten.

Een goede inhoudelijke én financiële samenvatting en bijbehorende leeswijzer die is geschreven vanuit het perspectief van een niet professionele gebruiker kan raadsleden op weg helpen. Daarbij hoort ook een raadsbesluit waarin totalen van baten en lasten, inzet van reserves en geraamde investeringsuitgaven zijn benoemd.

Er zijn de afgelopen jaren inspanningen verricht om de financiële documenten te verbeteren. Het lijkt een proces waarin de organisatie experimenteert met wat wel en wat niet werkt. De rekenkamer beoogt met dit rapport bij te dragen aan het tot stand brengen van een breed gedragen aanpak.

Algemene conclusies van de Rekenkamer

1. Het programma-deel van de begroting is het belangrijkste deel voor raadsleden. Hier is in de inleidingen weinig inzicht in de lopende taken die de gemeente uitvoert. Verder is de koppeling tussen taken en geld moeilijk te leggen omdat inhoud en geld in de tekst ver uit elkaar staan. Tot slot ontbreekt informatie over investeringen in de programma's.
2. De raadsvoorstellen geven te weinig inzicht in de totaal bedragen, inzet van reserves inclusief het effect daarvan op het resultaat en tot slot de investeringskredieten en investeringsuitgaven die moeten worden vastgesteld.
3. De teksten over de paragrafen en de financiële begroting voldoen aan de wettelijke eisen maar biedt op onderdelen ruimte voor verbetering.
4. In tussenrapportages en tussentijdse voorstellen ontbreekt veelal de verwijzing naar de programma's van de begroting.
5. De tussenrapportages zijn van wisselende kwaliteit. Ook hier is onvoldoende zicht op totalen, reserves en de voortgang van investeringen.

Aanbevelingen

In het rapport worden aanbevelingen gedaan op basis van de huidige stukken en is er gekeken naar de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport van 2018. De aanbevelingen in dit rapport zijn:

- Noem per programma aan het begin van de tekst in eenvoudige woorden welke taken in dat programma vallen.
- Maak in elk programma zichtbaar onderscheid tussen lopende taken en belangrijke projecten.
- Maak de directe koppeling in de programma's tussen taken en geld zodat alle relevante informatie bij elkaar staat.
- Zorg voor een vorm van duiding van stuurbaarheid van taken in elk programma.
- Zorg bij tussenrapportages in de inleiding voor een overzicht waarin op baten en lasten, inzet van reserves en voortgang van investeringen wordt ingegaan

- Presenteer en licht jaarcijfers toe op basis van resultaatbepaling. In het raadsvoorstel kan dan afzonderlijk op resultaatbestemming worden ingegaan.
- Benoem bij besluitvorming over investeringen krediet en kasstromen en laat rente en afschrijving afzonderlijk zien.
- Organiseer permanente educatie met behulp van externen die de taal van de niet professional kunnen spreken.
- Ga als raad en college voorafgaand aan de nieuwe raadsperiode met elkaar in gesprek over het begrotingsproces, de betekenis van de kadernota en de rol van de Auditcommissie in dat proces.
- Zorg als college dat P&C documenten ook in de vormgeving op orde zijn.

Het onderzoeksrapport is voor bestuurlijke reactie aangeboden aan het college van Burgemeester en Wethouders. De planning is dat het rapport in de commissie Bestuur & Economie van 5 juni besproken wordt en vastgesteld wordt in de raadsvergadering van 18 juni.

4.5 Rooster van aftreden

In onderstaande tabel ziet u de uiterste data van aftreden. Echter de drie externe leden van de Rekenkamer zullen in goed onderling overleg bepalen wanneer zij stoppen met hun rol. Omwille van de continuïteit van de Rekenkamer kiezen zij voor een getrapt rooster van aftreden.

Leden	Nils Nijdam (voorzitter)	André Timmerman (lid)	Fleur Schoenmaker (lid)
Benoeming	13-9-2023	13-9-2023	24-4-2024
Herbenoeming	13-9-2029	13-9-2029	24-4-2030
Uiterste datum van aftreden	13-9-2035	13-9-2035	24-4-2036

5 Financieel overzicht

Tot slot van dit verslag het financiële overzicht over 2024 (bedragen ex BTW).

Omschrijving		uitgaven	Begroting
Begeleiding onderzoeken	RK-leden*	€ 20.000	
	Lidmaatschap VvR	€ 1.100	
	Vergaderkosten	€ 1.500	
Onderzoekskosten	Kaderstellende rol**	€ 10.000	
	DoeMee Onderzoek	€ 500	
	OV en Bereikbaarheid***	€ 20.000	
	Financiële Cyclus	€ 25.000	
Totaal		€ 78.100	€ 68.600

*) Eén lid van de RK werd vanuit raadsbudget betaald

**) restbedrag van het onderzoek gestart in 2023

***) het resterende bedrag van 5.000 komt ten laste van het budget van 2025

Toelichting financieel overzicht:

Voor hun werkzaamheden als lid van de rekenkamer krijgen de leden een maandelijkse vergoeding (een afgeleide van wat raadsleden ontvangen). De Rekenkamer Westland is lid van de landelijke Vereniging van Rekenkamers (VvR) die onder meer activiteiten en scholing voor rekenkamers organiseert. De Rekenkamer vergadert in beginsel altijd in het gemeentehuis, een enkele keer extern.

De kosten voor onderzoeken draagt de rekenkamer afhankelijk van de start en de afronding van het onderzoek soms deels in het jaar voor of nadien.

Dit is een uitgave van de Rekenkamer Westland.

Voor meer informatie over de inhoud van dit verslag of de Rekenkamer Westland in het algemeen, kunt u contact op nemen met de secretaris van Rekenkamer Westland, Inger van IJzeren.

Griffie gemeente Westland,

Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk.

T: 0174 – 673 286

E: ijvizeren@gemeentewestland.nl

I : www.gemeentewestland.nl